

Federació d'entitats
d'atenció a la infància
i l'adolescència

Garantir els drets, protegir el futur

Document de relatoria i incidència política

CICLE | Garantir els drets, protegir el futur:

De la consciència social a l'acció política, la infància és prioritat

Coorganitzat per:

PalauMacaya

Fedaia
Federació d'entitats
d'atenció a la infància
i l'adolescència

Direcció: Sònia Martínez Marfil (FEDAIA).

Redacció i edició: Berta Lluís i María Sobrino ([Agencia Espiga](#)).

Coordinació i grup motor del Projecte:

Elisenda Xifre (SUARA, SCCL)

M. Dolores Rodríguez (Fundació IDEA)

Ester Morillas (INTRESS)

Júlia Lobato (Associació Ventijol)

Carmelita Lapadula (FEDAIA)

Gerard Gracià (FEDAIA)

Junta directiva FEDAIA:

Elisenda Xifre (SUARA, SCCL), presidenta; Pilar Núñez (INTRESS) i M. Dolores Rodríguez (Fundació IDEA), vicepresidentes; Marta Montoya (EDUVIC, SCCL), secretaria; Joan Muntané (DRECERA, SCCL), tresorer; Daniel Julia (REIR), Marta García (ISOM, SCCL), Antoni Martínez (AEMA, SCCL), Joan del Rio (FASI), Núria Cruz (Associació PROSEC), Ricard Rodríguez (Fundació MAIN) i Raquel Rubio (Fundació CHM Salut Mental), vocals.

Equip tècnic FEDAIA:

Sònia Martínez (Direcció), Eva González (Responsable àrea enfortiment i suport a les entitats), Carmelita Lapadula (Responsable àrea coneixement i innovació social), David Montero (Coordinador territorial Programa CaixaProinfància de Barcelona i àrea metropolitana), Bernat Fuentes (Tècnic d'incidència i aliances), Alba Ribot (Tècnica de dinamització i coordinadora de comissions, participació i governança), Laia Vidal (Tècnica de projectes i innovació social), Gerard Gracià (Tècnic de coneixement), Maria Trenza (Tècnica administració i suport a les entitats) i Carla Sabatés (Coordinadora operativa del programa PAIPI).

Reconeixement – No comercial – Sense obra derivada (*by-nc-nd*): permet utilitzar l'obra original sempre que se'n reconegui l'autoria, s'hi indiqui la llicència i l'ús de l'obra no tingui una finalitat comercial. La creació d'obres derivades no està permesa a priori i, per tant, cal l'autorització corresponent.

Com citar aquest document:

FEDAIA. (2026). *Garantir els drets, protegir el futur. Document de relatoria i incidència política*. Cicle - Garantir els drets, protegir el futur: De la consciència social a l'acció política, la infància és prioritat. FEDAIA.

FEDAIA, Federació d'entitats d'atenció a la infància i l'adolescència

Carrer Girona, 34, interior (08010), Barcelona (Barcelona)

www.fedaia.org

Abast del document:

Entre els mesos de gener i juny de 2026, la FEDAIA hem impulsat el cicle *Garantir els drets, protegir el futur: de la consciència social a l'acció política, la infància és prioritat*, projecte guanyador de la Convocatòria de Reflexió sobre Reptes Socials 2025 del Palau Macaya – Fundació "la Caixa".

El cicle va tenir com a objectius principals, d'una banda, visibilitzar les vulneracions dels drets de les infàncies i adolescències a Catalunya per impulsar propostes de transformació i accions de canvi efectives i, de l'altra, situar les seves veus i experiències al centre del debat públic i de la incidència política.

Aquest document recull una relatoria extensa dels continguts, les reflexions, els debats i les aportacions que es van exposar al llarg de les quatre conferències obertes i els tres tallers participatius que van conformar el cicle. El seu objectiu és oferir una visió integrada del coneixement compartit durant el procés, així com de les principals conclusions i propostes que se'n deriven.

Agraïments:

La FEDAIA volem expressar el nostre més sincer agraïment a totes les persones, entitats, organitzacions i institucions que han participat en el cicle i que, amb les seves aportacions, experiència i compromís, han contribuït a enriquir els espais de reflexió, debat i construcció col·lectiva entorn de la garantia dels drets de les infàncies i les adolescències.

Agraïm especialment la participació de:

- M. Hble. Sr. Josep Rull i Andreu, president del Parlament de Catalunya.
- Sr. Raúl Moreno, secretari general del Departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya.
- Dra. Aida C. Rodríguez, adjunta a la Síndica de Greuges de Catalunya per als Drets de la Infància.
- Dr. Nial Muldoon, Ombudsman for Children d'Irlanda.
- Dra. Maria Rodó-Zárate, investigadora, activista feminista i professora universitària.
- Dr. Jorge Barudy, neuropsiquiatre, psiquiatre infantil i terapeuta familiar.

Així mateix, la FEDAIA volem reconèixer i agrair la col·laboració i implicació de les següents entitats i institucions:

- aFFaC – Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya.
- Ajuntament de Barcelona.
- Associació d'Ajuda Social Cel Obert.
- Col·legi d'Educatrices i Educadors Socials de Catalunya.
- Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya.
- Comissió d'Infància del Parlament de Catalunya.

- CRAE Casa de Família Natzaret.
- CRAE Elima Sabadell – Intess.
- Departament d'Igualtat i Feminisme de la Generalitat de Catalunya.
- Departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya.
- Direcció General de Prevenció i Protecció a la Infància i l'Adolescència (DGPPIA).
- Departament de Justícia i Qualitat Democràtica de la Generalitat de Catalunya.
- Diputació de Barcelona.
- EDUCO.
- Equitat.org
- Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (FEPA).
- Fundació "la Caixa".
- Fundació Escolta Josep Carol.
- Fundación Secretariado Gitano.
- Fundació Superacció.
- Grup de Recerca LIBERI de la Universitat de Girona.
- Grup GRIAF – Universitat de Lleida.
- Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona (IMSS).
- KSNET.
- Minyons Escoltes i Guies de Catalunya.
- Palau Macaya de la Fundació "la Caixa".
- PDA Bullying.
- PINCat – Plataforma d'Infància de Catalunya.
- Sant Joan de Déu.
- Save the Children.
- Suara Cooperativa.
- Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya.

Coorganitzat per:

PalauMacaya **Fedaia** Federació d'entitats
d'atenció a la infància
i l'adolescència

Índex

Introducció	6
Les infàncies i adolescències no poden continuar esperant	6
Reflexionar per transformar	6
7 sessions per passar del diagnòstic a les propostes	7
Drets	12
La perspectiva dels drets de la infància a les polítiques públiques	12
5 fórmules per col·locar els drets de les infàncies i adolescències al centre	13
Infàncies i adolescències en risc: barreres en l'accés als drets	15
Dret a la salut mental	16
Dret a l'habitatge	17
Dret a la participació i a ser escoltat/da	18
Dret a la protecció	19
Interseccionalitat	21
Discriminacions interseccionals: gènere, origen i condicions socioeconòmiques	21
5 fórmules per incorporar la interseccionalitat a les polítiques d'infància	22
Acció socioeducativa en contra de la discriminació i els discursos d'odi	25
Desigualtats de 0-5 anys	26
Desigualtats de 6-11 anys	27
Desigualtats de 12-14 anys	28
Desigualtats de 15-18 anys	29
Cura i reparació	30
Drets, cures i reparació: una mirada al bon tracte i a l'interès superior de l'infant	30
4 veritats sobre el bon tracte i una fórmula per aconseguir l'èxit	31
La participació infantil com a eina de transformació social	34
Conclusions	38
Del diàleg a l'acció: propostes per impulsar el canvi	38

Introducció

Coincidint amb el nostre 30è aniversari, la FEDAIA hem impulsat el cicle **Garantir els drets, protegir el futur. De la consciència social a l'acció política, la infància és prioritat**, un procés de reflexió, diàleg i incidència orientat a situar al centre del debat públic la vulneració dels drets de les infàncies i adolescències a Catalunya.

El projecte neix del bagatge acumulat per la federació al llarg de tres dècades de treball amb infàncies i adolescències en situació de vulnerabilitat. I neix, també, d'una constatació compartida pel conjunt del sector: **les vulneracions de drets no són fets puntuals ni situacions excepcionals, sinó realitats persistents** que afecten especialment els nens, nenes i adolescents que viuen en contextos de major desigualtat social. Com va recordar en l'acte inaugural la Sra. Sònia Martínez, directora de la FEDAIA, vivim en un context d'incertesa sociopolítica i de gran complexitat social. Tot i algunes dades macroeconòmiques positives, moltes famílies continuen afrontant situacions de precarietat, inseguretat i manca d'oportunitats. A Catalunya, **una de cada tres infàncies es troba en situació de pobresa**¹, una realitat que, lluny de millorar, s'ha agreujat en l'última dècada. Aquesta persistència no només expressa una desigualtat econòmica: revela una vulneració sostinguda de drets.

Les infàncies i adolescències no poden continuar esperant

Fa més de deu anys, la FEDAIA ja advertia que **"la infància no pot esperar"**². Avui, aquesta afirmació continua sent plenament vigent, però també posa en evidència una realitat incòmoda: moltes infàncies i adolescències han continuat esperant. Han esperat respostes més àgils, polítiques més ambicioses, més recursos, més protecció, més reconeixement i una garantia efectiva dels seus drets.

Aquesta espera té conseqüències. La pobresa infantil, les dificultats d'accés a l'habitatge, les barreres en l'atenció sanitària, la manca de recursos de cura, les discriminacions per raó d'origen, gènere o situació administrativa, els discursos d'odi i la insuficient participació dels nens, nenes i adolescents en les decisions que els i les afecten condicionen el seu present i limiten les seves oportunitats de futur. Per això, aquest document parteix d'una premissa clara: **garantir els drets de les infàncies i adolescències no pot dependre només de l'esforç de les famílies, de la implicació dels equips professionals o del compromís de les entitats socials**. Requereix polítiques públiques concretes, sostingudes i dotades de recursos suficients.

Reflexionar per transformar

El cicle **Garantir els drets, protegir el futur** ha estat seleccionat a la Convocatòria de Projectes de Reflexió sobre reptes socials 2025 de la Fundació "la Caixa", entre prop d'un centenar de propostes.

¹ Institut d'Estadística de Catalunya (2025). *Taxa de risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE – Objectiu UE 2030)*.

² FEDAIA (2015). *La infància no pot esperar*. Campanya de sensibilització adreçada a la societat i enfocada a fer incidència política.
<https://fedaia.org/campanyes/la-infancia-no-pot-esperar/>

Aquesta iniciativa parteix de la necessitat d'obrir espais de pensament compartit sobre els grans reptes socials del present, amb la voluntat que aquesta reflexió tingui també una traducció pràctica.

Des de la FEDAIA defensem que el diàleg entre una pluralitat d'agents és imprescindible per generar consciència social i construir respostes col·lectives. Alhora, aquesta reflexió ha de permetre identificar barreres, ordenar prioritats i formular propostes capaces d'incidir en l'agenda pública i institucional. Aquest és, precisament, el sentit del present document executiu: recollir les aportacions sorgides al llarg del cicle i convertir-les en una eina d'incidència política.

7 sessions per passar del diagnòstic a les propostes

El programa s'ha estructurat en set sessions: tres conferències obertes, tres tallers organitzats amb metodologies de *design thinking* i processos de participació social i indagació, i una sessió de cloenda i conclusions. Aquest recorregut ha permès combinar la mirada institucional, l'expertesa professional, el coneixement de les entitats socials i la veu de les infàncies i adolescències.

Conferència 1 (inaugural)

La perspectiva dels drets de la infància a les polítiques públiques

21 de gener de 2026, a les 18:00 h / Palau Macaya

Sessió centrada en les vulneracions que afecten les infàncies i adolescències, a partir del marc normatiu internacional i la seva connexió amb el context català.

A càrrec de:

- Dr. Nial Muldoon, ombudsman per a la infància a Irlanda

Taula rodona amb:

- Dr. Nial Muldoon, ombudsman per a la infància a Irlanda
- Dra. Aida C. Rodríguez, adjunta a la Síndica de Greuges de Catalunya per als Drets de la Infància
- José Antonio Ruiz, president de la Plataforma d'Infància Catalunya (PINCat)
- Loli Rodríguez, vicepresidenta de la FEDAIA

Moderat per:

- María Carmelita Lapadula, responsable de coneixement i innovació social de la FEDAIA

Taller 1

Infància i adolescència en risc: barreres en l'accés als drets

27 de gener de 2026, a les 10:00 h / Palau Macaya

Espai participatiu per analitzar les dificultats que impedeixen l'accés efectiu als drets de les infàncies i adolescències en situació de més vulnerabilitat, amb atenció als condicionants estructurals que generen desigualtat i desprotecció.

Dinamitzat per:

- Daniela Santos Bellorín, facilitadora i arquitecta de processos de participació i d'innovació, consultora i formadora
- Laia Vidal Lagé, tècnica de projectes i innovació social de la FEDAIA

Conferència 2

Discriminacions interseccionals: gènere, origen i condicions socioeconòmiques

24 de març de 2026, a les 18:00 h / Palau Macaya

Sessió centrada en l'anàlisi de les formes de discriminació que afecten les infàncies i adolescències –per gènere, origen, situació administrativa, condicions socioeconòmiques o altres eixos de desigualtat–.

A càrrec de:

- Dra. Maria Rodó-Zárate, activista feminista i investigadora catalana

Taula rodona amb:

- Gemma Altell, psicòloga social i codirectora/fundadora G360 Cartografies Humanes i Socials
- Dra. Iskra Pavez, investigadora i treballadora social especialitzada en infància, gènere, migracions transnacionals i drets humans
- Dra. Elena Costas, doctora en Economia i sòcia fundadora de KSNET
- Marta Montoya, secretària de la Junta Directiva de la FEDAIA

Moderat per:

- Alba Ribot, dinamització i coordinació de comissions, participació i governança de la FEDAIA

Taller 2

Acció socioeducativa en contra de la discriminació i els discursos d'odi

31 de març de 2026, a les 10:00 h / Palau Macaya

Espai per identificar, analitzar i contrarestar els discursos d'odi i la desinformació que afecten a les infàncies i adolescències, especialment en situacions de vulnerabilitat, des d'una mirada socioeducativa orientada a entorns més inclusius, segurs i respectuosos amb els seus drets.

Dinamitzat per:

- Daniela Santos Bellorín, facilitadora i arquitecta de processos de participació i d'innovació, consultora i formadora
- Laia Vidal Lagé, tècnica de projectes i innovació social de la FEDAIA

Conferència 3

Drets, cura i reparació: una mirada al bon tracte i l'interès superior de l'infant³

21 d'abril de 2026, a les 18:00 h / Palau Macaya

Sessió de reflexió i debat sobre la necessitat de garantir entorns segurs, protectors i reparadors per a les infàncies i adolescències, amb eines pràctiques des d'un enfocament jurídic, sociosanitari i educatiu.

A càrrec de:

- Dr. Jorge Barudy, neuropsiquiatre, psiquiatre infantil i terapeuta familiar

Taula rodona amb:

- Pilar Polo, Fundació Vicky Bernadet
- Jofre Padulles, comissió de Barnahus de la FEDAIA
- Raquel Rubio, vocal de la Junta Directiva de la FEDAIA
- Una adolescent del projecte d'autonomia del CRAE Casa de Família Natzalet

Moderat per:

- Gerard Gracià, tècnic de coneixement i delegat de protecció i bon tracte de la FEDAIA

³ Al llarg d'aquest document s'utilitza l'expressió *interès superior de l'infant*, atès que és el terme jurídic reconegut i consolidat en la normativa vigent. Tanmateix, des de la FEDAIA ens sentim més còmodes amb l'expressió *interès superior de les infàncies i adolescències*, perquè considerem que empra un llenguatge més inclusiu i representatiu de la diversitat d'experiències i realitats de les infàncies i adolescències.

Taller 3

La participació infantil com a eina de transformació social

12 de maig de 2026, a les 17:30 h / Palau Macaya

Espai participatiu per reconèixer i posar en valor l'opinió i les experiències de les infàncies i adolescències sobre els seus drets i la seva participació en processos de presa de decisions.

Dinamitzat per:

- Daniela Santos Bellorín, facilitadora i arquitecta de processos de participació i d'innovació, consultora i formadora
- Laia Vidal Lagé, tècnica de projectes i innovació social de la FEDAIA

Cloenda

Del diàleg a l'acció: propostes per impulsar el canvi

Dimarts 9 de juny de 2026, a les 18:00 h / Palau Macaya

Sessió de tancament per compartir les conclusions i propostes principals amb la societat civil i les persones agents del sector a través d'una taula rodona que cedeix l'altaveu a les adolescents i joves participants al llarg del cicle.

A càrrec de:

- Raül Moreno, Secretari General de la Secretaria de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya
- Elisenda Xifre, presidenta de la FEDAIA
- Sònia Martínez, directora de la FEDAIA
- Loli Rodríguez, vicepresidenta de la FEDAIA
- Raquel Rubio, vocal de la Junta Directiva de la FEDAIA
- María Carmelita Lapadula, responsable de coneixement i innovació social de la FEDAIA

Taula rodona amb:

- Joves i adolescents participants en les diferents conferències i tallers del cicle

Moderat per:

- Gerard Gracià, tècnic de coneixement i delegat de protecció i bon tracte de la FEDAIA

El cicle i el present document parteixen de sis conviccions que des de la FEDAIA considerem fonamentals:

1

Els drets de les infàncies no són aspiracions, són obligacions públiques.

Garantir-los exigeix polítiques concretes, recursos suficients i compromisos institucionals sostinguts. Cal una garantia efectiva dels drets.

2

La pobresa infantil és una vulneració de drets.

Quan una de cada tres infàncies viu en situació de pobresa a Catalunya, no parlem només de precarietat econòmica, sinó de manca d'oportunitats i d'una desigualtat persistent.

3

Les discriminacions s'acumulen.

El gènere, l'origen, la situació administrativa, les condicions socioeconòmiques i altres eixos de desigualtat es creuen, interseccionen i agreugen la vulnerabilitat.

4

Les infàncies i adolescències han de ser escoltades com a agents

La seva participació no és un complement simbòlic, sinó una condició necessària per dissenyar polítiques més justes, útils i ajustades a la realitat.

5

La protecció ha de començar abans que es produeixi el dany.

Garantir entorns segurs exigeix reforçar la prevenció i promoure el bon tracte, és a dir, assegurar que les infàncies i adolescències siguin acompanyades des de la cura, l'escolta, el respecte i la protecció dels seus drets.

6

La reflexió ha de conduir a l'acció.

Aquest procés no culmina en un diagnòstic, sinó en propostes d'incidència adreçades a les institucions amb capacitat de transformar la realitat.

La perspectiva dels drets de la infància a les polítiques públiques

Conferència 1 (inaugural) - Palau Macaya

Dimecres 21 de gener de 2026

Dr. Nial Muldoon, ombudsman per a la infància a Irlanda

Dra. Aida C. Rodríguez, adjunta a la Síndica de Greuges de Catalunya per als Drets de la Infància

José Antonio Ruiz, president de la Plataforma d'Infància Catalunya (PINCat)

Loli Rodríguez, vicepresidenta de la FEDAIA

Si volem una societat justa, equitativa i desenvolupada, cal situar les infàncies i adolescències al centre de les decisions públiques. Tot i aquesta certesa, Catalunya destina actualment només un 1,6 % del PIB a polítiques públiques adreçades a nens, nenes i adolescents, gairebé un punt inferior a la mitjana europea. Aquesta distància entre les necessitats detectades i els recursos disponibles expressa una qüestió de fons: ens trobem davant d'un problema estructural que necessita tots els nostres esforços col·lectius per respondre a les demandes de les infàncies i adolescències.

Durant la primera sessió del cicle *Garantir els drets, protegir el futur*, els i les conferenciants participants es van centrar a identificar fórmules per reduir la distància entre els marcs teòrics que la societat ja reconeix i les polítiques concretes que haurien de fer-los efectius. Disposem de la *Convenció sobre els Drets de l'Infant* de les Nacions Unides⁴, de la *Garantia Infantil Europea* aprovada per la UE⁵ i de l'*Estratègia de Lluita contra la Pobresa Infantil*⁶ a escala autonòmica, entre moltes altres eines. Tanmateix, cal transformar aquests marcs en instruments actius i efectius. **La meta és que els drets no quedin reduïts a una declaració buida.** Per això mateix, els drets de les infàncies i adolescències no poden esdevenir objecte de confrontació política: el futur de les generacions més joves va més enllà de qualsevol color polític.

Des de la pràctica professional, la intervenció demana un sistema resolutiu i unificat, capaç de respondre amb rapidesa a les necessitats de les infàncies i adolescències que viuen experiències i contextos diversos. Des de fa molts anys, les entitats del tercer sector recollim dades i avaluem la realitat de les famílies, generant una base de coneixement que hauria de contribuir a impulsar una atenció més coordinada i específica, que situï sempre *l'interès superior de l'infant* al centre.

⁴ Nacions Unides (1989). *Convenció sobre els Drets de l'Infant*. <https://www.juventudeinfancia.gob.es/ca/infancia/convencion-derechos-del-nino>

⁵ Consell de la Unió Europea (2021). *Recomendación (UE) 2021/1004 del 14 de junio de 2021 por la que se establece una Garantía Infantil Europea*.

⁶ Departament de Drets Socials i Inclusió. Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut (2025). *Estratègia de lluita contra la pobresa infantil a Catalunya 2025-2030*.

Idea clau: Si les polítiques públiques no garanteixen que els equips professionals puguem acompanyar les famílies al seu territori, si no els ofereixen els recursos necessaris, si no asseguren l'accés a una xarxa de suport des del primer moment, estem fallant en la prevenció i en la primera resposta. La vulnerabilitat d'aquestes famílies no desapareixerà, sinó que tornarà amb més força i ens obligarà a intervencions urgents, més invasives i costoses. Quan no podem acompanyar des de la prevenció, obliquem les famílies i el sistema a pagar un preu molt més alt.

Com recordava la referència a Mercè Rodoreda⁷ a l'acte inaugural, les vides fràgils depenen del context, de la responsabilitat del present i de les decisions col·lectives. En aquest sentit, la inversió en polítiques públiques destinades a les infàncies i adolescències és el camí més ràpid per oferir respostes contextualitzades, adaptades i efectives. Les decisions que es prenen avui condicionen les vides de les infàncies i adolescències ara, però també el futur de tota la societat.

5 fórmules per col·locar els drets de les infàncies i adolescències al centre

Dr. Nial Muldoon, ombudsman per a la infància a Irlanda

El Dr. Muldoon va ser nomenat Ombudsman (defensor del poble) d'Irlanda el 2015. Amb una trajectòria de més de 20 anys com a psicòleg clínic especialitzat en protecció a la infància, ha liderat iniciatives per garantir que tots els nens, nenes i adolescents siguin escoltats, respectats i tractats amb justícia. Des del seu càrrec, investiga vulneracions, promou polítiques basades en drets i treballa per fer realitat una Irlanda on les infàncies i adolescències visquin segures, felices i amb igualtat d'oportunitats.

Amb l'objectiu de comprendre la realitat autonòmica catalana en relació amb la situació internacional actual, la primera conferència del cicle va tenir com a protagonista el Dr. Nial Muldoon, *ombudsman* per a la infància a Irlanda des del seu nomenament l'any 2015. Des de l'**Ombudsman for Children's Office**, el Dr. Nial Muldoon promou els drets i el benestar de les infàncies i adolescències de fins a 18 anys, especialment aquelles que es troben en situació de major vulnerabilitat, i analitza i investiga les denúncies presentades per menors, o en nom seu, contra organismes públics. Amb el bagatge que avala aquesta trajectòria, va reiterar la necessitat d'impulsar propostes polítiques concretes, fonamentades en els drets humans, la justícia social i l'equitat, que situïn les infàncies i adolescències al centre, així com d'incorporar plenament en la legislació els principis i drets reconeguts en la *Convenció sobre els Drets de l'Infant* de les Nacions Unides.

A dia d'avui, només Escòcia, Suècia i Noruega han convertit els drets de les infàncies i adolescències en un motor de canvi estructural, mentre que la resta de països continuem relegant aquestes mesures a un futur inconcret que condemna els nens, nenes i adolescents a una espera contínua. Les idees compartides pel Dr. Nial Muldoon ens poden servir avui com a guia i font d'inspiració per promoure accions en el context català que millorin el present i el futur de les infàncies i adolescències.

⁷ Mercè Rodoreda no va escriure sobre els drets de les infàncies i adolescències tal com els entenem avui, però la seva obra ens recorda fins a quin punt les vides fràgils —i especialment les de les infàncies— depenen del context i del paper de les persones adultes.

1. Millorar la cooperació entre institucions.

La manca de comunicació entre organismes i l'absència de protocols unificats obstaculitzen la tasca de les persones professionals, però tenen efectes descomunals més grans sobre els nens, nenes i adolescents, que no reben una resposta conjunta i organitzada a les seves necessitats. Les infàncies, les adolescències i les seves famílies haurien de poder accedir a solucions sense haver de bregar amb les dinàmiques pròpies de cada servei, que sovint esdevenen un obstacle que dificulta i alenteix l'obtenció d'ajuda.

Resposta: És el sistema qui ha de ser comprensible i accessible per a les infàncies i adolescències, i no pas aquestes les que s'hi hagin d'adaptar. En cas contrari, se les obliga a transitar sense el suport necessari per un entramat burocràtic que pot acabar esdevenint una barrera infranquejable.

2. Remarcar de manera visible les infàncies i adolescències en els pressupostos.

Cap govern pot afirmar que destina el màxim de recursos disponibles a garantir els drets de les infàncies i adolescències si no és capaç de determinar quina proporció del pressupost s'adreça a aquesta franja d'edat, tant directament com indirectament. Sense una identificació clara de les partides destinades a aquest àmbit, no és possible avaluar l'adequació ni l'eficàcia de la despesa ni, en conseqüència, garantir que s'estan mobilitzant tots els recursos necessaris.

Resposta: L'Estat hauria d'establir partides pressupostàries específiques i assignar recursos destinats expressament a garantir els drets de les infàncies i adolescències, amb l'objectiu d'afavorir-ne una distribució més eficaç. Això no implica necessàriament disposar d'un pressupost independent per a aquest àmbit, sinó presentar els comptes públics de manera que permetin identificar clarament les partides que s'hi destinen i el volum de recursos que representen.

3. Aplicar de manera sistèmica i estandarditzada l'avaluació d'impacte sobre els drets de les infàncies i adolescències.

És imprescindible determinar, abans de la seva implementació, l'impacte potencial que les polítiques públiques, les decisions pressupostàries, els programes i els serveis estatals poden tenir sobre els drets i el benestar de les infàncies i adolescències. El Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides ha reiterat en diverses ocasions la necessitat d'incorporar aquesta avaluació; tanmateix, encara no s'ha consolidat com un requisit sistemàtic i ineludible.

Resposta: Per garantir que *l'interès superior de l'infant* sigui una consideració primordial en totes les mesures que l'afecten, caldria dur a terme una avaluació de l'impacte sobre els drets de les infàncies –CRIA, per les sigles en anglès de *Child Rights Impact Assessment*– abans d'aprovar o implementar qualsevol modificació legislativa.

4. Millorar la recopilació de dades sobre infàncies i adolescències.

La recerca és fonamental perquè l'Estat conegui la realitat de les infàncies i adolescències i identifiqui les desigualtats existents en la garantia dels seus drets. Tanmateix, les dades recopilades actualment no abasten tots els àmbits necessaris ni presenten un nivell de desagregació suficient per permetre un seguiment rigorós i una anàlisi integral de la seva evolució.

Resposta: Per garantir l'exercici efectiu dels drets de les infàncies i adolescències, l'Estat ha d'establir sistemes eficaços de recopilació, anàlisi i avaluació de dades, així com reforçar els mecanismes d'intercanvi d'informació entre organismes i serveis. Només així serà possible impulsar actuacions fonamentades en evidències i dissenyar polítiques públiques que donin una resposta adequada als reptes i les necessitats de les infàncies i adolescències en situació de més vulnerabilitat.

5. Assegurar la participació i l'escolta efectiva de les infàncies i adolescències.

Les infàncies i adolescències han de poder expressar lliurement la seva opinió sobre totes les qüestions que els afecten, i aquesta ha de ser escoltada i tinguda degudament en compte d'acord amb la seva edat i maduresa. Correspon als poders públics i a les institucions garantir que les seves aportacions siguin recollides i incorporades en els processos de presa de decisions que els concerneixen.

Resposta: La consulta a les infàncies i adolescències s'ha de dur a terme de manera periòdica i tan directa com sigui possible, mitjançant espais i mecanismes que garanteixin una escolta efectiva i que les seves opinions siguin tingudes en compte de manera coherent i significativa.

Infàncies i adolescències en risc: barreres en l'accés als drets

Taller 1 - Palau Macaya

Dimarts 27 de gener de 2026

Daniela Santos Bellorín, facilitadora i arquitecta de processos de participació.

Laia Vidal Lagé, tècnica de projectes i innovació social de FEDAIA.

Participants: persones representants d'entitats socials, administracions i d'altres organitzacions FEDAIA, membres de l'equip tècnic

- **Metodologia:** taules de treball diferenciades. Procés de DAFO – pluja d'idees – priorització – tria i desenvolupament d'una fitxa d'iniciativa.

Amb el propòsit d'analitzar col·lectivament les principals dificultats que obstaculitzen l'accés efectiu als drets de les infàncies i adolescències, el primer taller del cicle *Garantir els drets, protegir el futur* va convocar professionals de diferents àmbits a un espai de reflexió i participació activa. A partir de la selecció realitzada per la Sindicatura de Greuges a l'*Informe sobre els drets de l'infant de 2024*⁸, des de la FEDAIA vam identificar quatre grans àrees de drets que, si es complissin, significarien una base ferma perquè nens, nenes i adolescents creixessin en igualtat de drets i oportunitats.

A partir d'aquests drets, es van establir quatre taules de treball independents, en què es van repartir les persones participants: **salut mental, habitatge, protecció i participació**. Cada grup va compartir anàlisis, experiències i idees, i va seleccionar una proposta prioritària, que posteriorment va desenvolupar amb més detall. Les quatre propostes finals es van posar en comú, de manera que les reflexions de cada taula es van convertir en una experiència col·lectiva per a tot el grup. Finalment, mitjançant una votació, es va estipular una iniciativa prioritària.

Dret a la salut mental

En els darrers anys, s'ha fet palesa una realitat que moltes persones professionals constaten diàriament: **el malestar emocional entre les infàncies i adolescències és cada vegada més freqüent i persistent**. Tanmateix, la resposta dels poders públics continua sent insuficient i el sistema presenta una saturació creixent. Davant d'aquesta situació, els equips professionals de les entitats del tercer sector acaben assumint l'acompanyament de més de 400.000 infàncies, adolescències i famílies en situació de vulnerabilitat.

En xifres

1 de cada 4 persones adolescents presenta símptomes de malestar psicològic (Generalitat de Catalunya, 2022).

El **75 %** dels trastorns mentals s'inicien abans de fer els 18 anys (Generalitat de Catalunya, 2023).

La depressió/ansietat ha augmentat un **75 % en 10 anys**, amb un increment preocupant de la medicalització en edats molt primerenques (Observatori Català Joventut, 2024).

Només un **4,9 %** de la població infantil i juvenil accedeix als CSMIJ, tot i que la prevalença real se situa entre el **10 % i el 20 %** (Generalitat de Catalunya, 2017).

El diagnòstic a la taula de salut mental va ser compartit per totes les persones participants: els recursos que es destinen actualment a Catalunya són insuficients per abordar unes dinàmiques de risc que van en augment i que deixen milers d'infàncies i adolescències sense una assistència

⁸ Síndic de Greuges de Catalunya (2024). *Informe sobre els drets de l'infant 2024*.
https://www.sindic.cat/site/unitFiles/11030/Informe%20Anual%20Infancia_2024_ok_cat_def.pdf

adequada. Mentre les afectacions en aquest àmbit augmenten, **les institucions encara van a remolc d'una mentalitat que insisteix a tractar els símptomes sense mirar amb atenció l'origen.**

Cal impulsar un canvi de mirada que situï la prevenció al centre i trenqui l'estigma associat a la salut mental, un estigma que també dificulta l'assignació dels recursos pressupostaris necessaris per protegir-la.

Iniciativa prioritària desenvolupada durant el taller

Incidir per prevenir: programa integral per un canvi de paradigma

Un projecte coordinat entre les entitats de la FEDAIA per divulgar la importància del dret a la salut mental i conscienciar sobre la necessitat de destinar-hi més recursos i augmentar les accions enfocades a la prevenció. A partir d'un mapeig real de totes les eines existents, la iniciativa inclou impulsar una campanya de comunicació per despatologitzar el concepte de salut mental i definir, a partir d'aquí, una estratègia comunicativa a llarg termini, amb indicadors que permetin mesurar-ne l'impacte, com la disminució del malestar emocional i l'augment de la prescripció social.

Dret a l'habitatge

Parlar d'habitatge és parlar d'un dret que condiciona absolutament tota la resta de drets. Quan una família viu en sobreocupació, en un habitatge sense condicions adequades, en situació d'insalubritat o sota l'amenaça constant d'un desnonament, les infàncies i adolescències ho pateixen en forma d'estrès, manca d'intimitat, dificultats escolars, deteriorament de la salut i del benestar emocional i un augment de la tensió familiar. Aquestes situacions, que inclouen des de les formes més visibles de l'exclusió residencial fins a les més subtils, tenen un impacte directe i profund en el desenvolupament integral dels nens, nenes i adolescents.

En xifres

El **19 %** de les famílies amb fills i filles destinen més del **40 %** dels ingressos a lloguer o hipoteca (Save the Children, 2023).

Un **35 %** de la població infantil viu sota el llindar de la pobresa (IDESCAT, 2024).

Un **10,2 %** de les llars amb infàncies es troben en condicions d'insalubritat (IDESCAT, 2020).

Un **8,5 %** de les llars disposen de menys de **15 m²** per persona, un indicador clau per entendre fins a quin punt l'espai condiciona el benestar i desenvolupament de les infàncies i adolescències (Generalitat de Catalunya, 2020).

Les persones professionals de la taula d'habitatge van coincidir en què la situació actual a Catalunya és una crisi de drets humans que limita oportunitats, afebleix les xarxes de suport i condiciona els projectes de vida. El diagnòstic va ser clar: **en massa ocasions, l'habitatge es veu com un negoci i no com un dret.** L'anàlisi va tenir també molt en compte les famílies en situació no regularitzada, especialment vulnerables perquè la seva situació pot excloure-les de rebre ajudes dels organismes

públics. Per a les infàncies i adolescències, tenir un sostre significa assegurar una tranquil·litat personal, arrelar-se al territori, formar part d'una comunitat o disposar d'un lloc on fer els deures, escenaris que es posen en risc quan apareixen barreres estructurals entre les famílies i l'accés a l'habitatge.

Iniciativa prioritària desenvolupada durant el taller

Pla de xoc d'habitatge per a les infàncies i adolescències

Amb la finalitat de garantir l'habitatge a tots els nens, nenes i adolescents, també als més vulnerables, la proposta és un pla de xoc governamental liderat pel Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya i que involucri els departaments de Drets Socials i Inclusió, Economia i Finances i Territori, Habitatge i Transició Ecològica. Aquest pla de xoc hauria d'incloure mesures urgents i intensives, desenvolupades a partir de les investigacions i estudis que any rere any el tercer sector realitza, i s'hauria de basar en *l'Estratègia de Lluita contra la Pobresa Infantil* aprovada per la Generalitat al 2025. És imperatiu que el pla s'acompanyi d'un pressupost amb capacitat per fer efectives totes les mesures.

Dret a la participació i a ser escoltat/da

El dret a la participació i a ser escoltades i escoltats és un dels drets menys garantits a Catalunya. Massa sovint, les opinions de les infàncies i adolescències no s'incorporen a les decisions que impacten a la seva vida quotidiana —com ara els canvis de centre educatiu, els règims de visites o les mesures de protecció—, i això pot marcar la diferència entre una decisió reparadora i una decisió que els generi encara més malestar. **Les infàncies i adolescències reclamen més presència, més autonomia i més oportunitats reals de fer sentir les seves veus.** El repte és enorme, però imprescindible: transformar l'escolta en una pràctica quotidiana, estructural i vinculant en tots els espais socials, educatius, comunitaris i institucionals.

En xifres

Dret recollit a l'article 12 de la *Convenció sobre els drets de l'Infant* (1989).

El **51,1 %** de municipis a Catalunya no disposen de consells locals d'infància (Síndic de Greuges de Catalunya, 2025).

Les infàncies de primària continuen en exclusió dels consells escolars i no poden constituir associacions d'estudiants (Síndic de Greuges de Catalunya, 2025).

El diagnòstic de la taula de participació va subratllar que, a Catalunya, el dret a ser escoltat/da i a participar es troba profundament fragmentat. No només hi ha centres i espais que l'apliquen mentre d'altres l'ignoren, sinó que, de manera general, no s'assegura la participació de les infàncies i adolescències més vulnerables. **El dret a la participació i a ser escoltat/da no pot arribar només a unes quantes persones.** Les conclusions de la taula van recalcar la necessitat de desenvolupar propostes

que es puguin aplicar de manera homogènia i que garanteixin una escolta activa i quotidiana en els espais educatius, socials, judicials i de protecció.

Iniciativa prioritària desenvolupada durant el taller

Amb veu i vot

Una proposta per incorporar la participació reglada de les infàncies als consells escolars de l'educació primària, amb una primera fase d'inici en deu centres catalans de diferents tipologies i territoris. La iniciativa consisteix a incorporar una cadira permanent al consell escolar per a l'alumnat i afavorir que, a cada sessió, un dels temes a tractar sigui sempre proposat pels nens i nenes. A partir de l'acollida de l'experiència pilot de les adaptacions que calgui fer, en una segona fase la iniciativa s'implementaria a la resta de centres.

Dret a la protecció

L'anàlisi del dret a la protecció ens obliga a examinar amb detall el funcionament del sistema i la seva capacitat real per garantir entorns segurs i estables. Tot apunta que, sovint, els recursos preventius no arriben a temps, la qual cosa desemboca en un increment sostingut de situacions de risc, desemparament i tutela, amb una sobrerepresentació d'adolescents. Des de la FEDAIA fa dècades que demanem un increment de la inversió en infància i adolescència que amplii l'1,6 % del PIB que ara mateix es dedica a aquesta àrea a Catalunya i ens apropi, com a mínim, a la mitjana europea del 2,5 %. **Mentre el sistema sigui fràgil i descoordinat, no podrem protegir les infàncies i adolescències.** Són decisions públiques, polítiques i col·lectives com aquestes les que més afecten el seu present i condicionen, en una direcció o una altra, el seu futur.

En xifres

Interès superior de l'infant - Dret recollit a l'article 3 de la *Convenció sobre els Drets de l'Infant* (1989).

Creixement del **71 %** d'infàncies i adolescències ateses pel sistema (Departament de Drets Socials i Inclusió, 2016-2025).

Increment de tuteles fins a **8.867 infàncies i adolescències** (Departament de Drets Socials i Inclusió, 2016-2025).

El volum d'expedients ha crescut un **61 %** en una dècada (Departament de Drets Socials i Inclusió, 2016-2025).

El procés de debat de la taula de protecció va evidenciar els dèficits del sistema actual i la necessitat de repensar-lo situant al centre l'interès superior de les infàncies i adolescències. Aquesta àrea afronta un repte exigent: qualsevol canvi real necessita propostes d'acció concretes i concises, però l'àmbit d'aplicació és, per definició, complex i ampli. Per això és especialment rellevant **reforçar l'organització i la comunicació entre serveis**, de manera que les iniciatives futures es puguin desplegar amb abast estructural i de forma coordinada pel que fa al temps i als enfocaments. En el darrer procés d'actualització i reforma del sistema de prevenció i protecció, no s'ha incorporat de manera suficient la veu ni l'experiència de les entitats del tercer sector.

Iniciativa prioritària desenvolupada durant el taller

Iniciativa per millorar la participació de les infàncies i adolescències en el pla de treball

La proposta aposta per incentivar que cada nen, nena i adolescent pugui participar activament en el seu pla de treball, i que la seva veu i les seves aportacions es tradueixin en accions de canvi real. Aquesta mesura pretén consolidar *l'interès superior de l'infant* com a punt d'inici i final de totes les intervencions. Per fer-ho possible, la iniciativa contempla la creació d'un espai de coordinació entre serveis on s'especifiqui com es garantirà aquesta participació i es defineixi quina formació necessitaran els equips professionals per assegurar-ne el compliment.

Interseccionalitat

Discriminacions interseccionals: gènere, origen i condicions socioeconòmiques

Conferència 2 - Palau Macaya

Dimarts 24 de març de 2026

Dra. Maria Rodó-Zárate, activista feminista i investigadora catalana

Gemma Altell, psicòloga social i codirectora/fundadora de G360 Cartografies Humanes i Socials

Dra. Iskra Pavez, investigadora i treballadora social especialitzada en infància, gènere, migracions transnacionals i drets humans

Dra. Elena Costas, doctora en Economia i sòcia fundadora de KSNET

Marta Montoya, secretària de la Junta Directiva de la FEDAIA

La segona conferència del cicle va posar l'accent en les discriminacions interseccionals, és a dir, en la manera com diferents eixos de desigualtat –com el gènere, l'origen, la situació socioeconòmica, l'edat, la racialització, la llengua o l'orientació sexual– no actuen de manera aïllada, sinó que s'entrecreuen i produeixen formes específiques de vulnerabilitat.

Aquest concepte, teoritzat per la jurista afroamericana Kimberlé Crenshaw a finals dels anys vuitanta, va néixer per explicar com les experiències de discriminació no podien entendre's només des d'un únic eix. No n'hi ha prou amb parlar de gènere, de classe o de raça per separat: la realitat de les persones, i també la de les infàncies i adolescències, sempre és més complexa. Una nena racialitzada, un adolescent d'una llar amb dificultats econòmiques, una jove que pateix discriminació per la seva expressió de gènere o un infant que no domina la llengua majoritària no viuen les desigualtats de la mateixa manera. Per això, **incorporar una mirada interseccional no és afegir complexitat de manera abstracta, sinó entendre millor la realitat per poder donar-hi respostes més justes**, més precises i més efectives.

Aquesta mirada també permet revisar alguns dels mites i prejudicis que condicionen la manera com la societat i les institucions responen a determinades infàncies i adolescències. En el cas de les infàncies i joventuts migrades, per exemple, cal desmuntar els relats que les associen amb la inseguretat, la violència o el conflicte, perquè darrere de cada infant o persona jove hi ha un projecte vital, unes expectatives i uns drets que no poden quedar anul·lats per discursos estigmatitzadors. Alhora, les desigualtats socioeconòmiques no afecten totes les infàncies i adolescències de la mateixa manera: les llars monomarentals, les famílies migrades o les famílies treballadores que no

arriben a cobrir les necessitats bàsiques mostren fins a quin punt la pobresa infantil també està travessada pel gènere i l'origen.

Idea clau:

Les infàncies i adolescències no són una categoria homogènia. Per garantir els seus drets, cal escoltar les seves experiències concretes, entendre com s'ententeixen les desigualtats que les travessen i recollir dades que permetin fer diagnòstics situats. Només així podrem evitar respostes genèriques davant de problemes que són profundament específics. Una política pública que no veu les interseccions corre el risc de deixar fora, un cop més, aquelles infàncies i adolescències que més necessiten ser escoltades i acompanyades.

En un context social i polític marcat per l'augment dels discursos d'odi, la discriminació i la deshumanització, les discriminacions no són només agressions puntuals ni experiències individuals: tenen conseqüències directes sobre les oportunitats de present i de futur de les infàncies i adolescències, i poden frenar el desenvolupament del seu projecte vital. Per això és necessari visibilitzar-les, ja que **allò que no s'anomena difícilment es pot combatre**. Cal posar nom a les discriminacions, formar en perspectiva antiracista i antidiscriminatòria, treballar els drets humans a les escoles, detectar els discursos d'odi i incorporar la perspectiva d'infància i adolescència en totes les mesures per garantir una societat més justa i equitativa.

5 fórmules per incorporar la interseccionalitat a les polítiques d'infància

Dra. Maria Rodó-Zárate, professora i investigadora especialitzada en desigualtats socials, geografies feministes i interseccionalitat

Activista feminista i doctora en Geografia, actualment és professora Serra Húnter a la Universitat de Barcelona i membre del grup de recerca GREDI. La seva recerca se centra en l'estudi de les desigualtats socials des d'una perspectiva interseccional, espacial i emocional aplicada a qüestions com el dret a la ciutat, la violència de gènere o l'LGTBI-fòbia.

La Dra. Rodó-Zárate ens va recordar que **la realitat és sempre interseccional**. Parlar d' "infància" o de "joventut" en singular pot ser útil en alguns contextos, però també pot amagar diferències profundes. Les infàncies i adolescències no són totes iguals, ni viuen els mateixos riscos, ni tenen les mateixes eines per defensar-se, expressar-se o accedir als recursos. Per això, **les polítiques públiques no poden mirar només l'edat; han d'entendre com aquesta edat es relaciona amb el gènere, l'origen, la classe social, la racialització, la llengua, el territori o els espais quotidians on es desenvolupa la vida**.

Per aterrar aquesta mirada, la Dra. Rodó-Zárate va presentar el projecte ReliefMaps+⁹, una plataforma oberta desenvolupada en el marc d'un projecte de recerca de la UPF i finançada per la Unió Europea. Aquesta eina permet recollir dades sobre interseccionalitat combinant informació sobre les posicions

⁹ Universitat Pompeu Fabra. Projecte ReliefMaps+. <https://reliefmaps.upf.edu>

que ocupen les persones —és a dir, el seu perfil en relació amb diferents eixos socials— i els efectes que aquestes posicions tenen en la seva vida quotidiana. Les persones participants poden identificar-se en relació amb el gènere, l'origen, la classe social, l'edat o altres dimensions, i després explicar com se senten en diferents àmbits de la vida: l'espai públic, els centres educatius, el transport, els espais virtuals, els serveis públics, els espais d'oci o l'àmbit familiar. Aquesta metodologia permet captar una qüestió fonamental: les desigualtats no només es viuen en abstracte, sinó en llocs concrets. **Els espais quotidians no són simples escenaris on passen les coses, sinó que tenen un paper actiu en la configuració de les experiències de discriminació, malestar o seguretat.** Un carrer de nit, una aula, un centre de salut, una xarxa social, una oficina de l'administració o un espai esportiu poden activar formes diferents de vulnerabilitat segons qui hi transita i en quines condicions ho fa.

Els resultats presentats a la sessió van permetre observar alguns patrons especialment rellevants per entendre les experiències d'infàncies i adolescències. En els espais públics, virtuals, de transport i educatius apareixen nivells importants de malestar vinculats al gènere, als cànons estètics, a la inseguretat i a la por. En el cas de les noies, aquest malestar es fa especialment visible en l'espai públic de nit, en el transport públic i en els entorns virtuals, on la percepció d'inseguretat condiciona la manera com es mouen, s'expressen i habiten el món. Dins del grup d'infàncies i adolescències participants, 59 persones es van identificar com a racialitzades, i els resultats apunten a experiències de malestar especialment elevades en l'espai públic, però també en espais d'oci, centres educatius, serveis de salut i administracions públiques. Aquestes dades reforcen la necessitat d'escoltar de manera directa, continuada i significativa la veu de les infàncies i adolescències. Les seves experiències permeten identificar malestars que sovint queden invisibilitzats en les anàlisis generals i aporten informació imprescindible per dissenyar respostes públiques més ajustades a la realitat.

1. Reconèixer que les infàncies i adolescències no són una realitat homogènia.

Parlar d'infància en singular pot invisibilitzar les diferències que existeixen entre nens, nenes i adolescents. Les seves experiències estan marcades per múltiples eixos: el gènere, la classe social, l'origen, la racialització, la llengua, l'edat, la discapacitat, l'orientació sexual, el territori o la situació administrativa familiar. Cap d'aquests elements explica per si sol la realitat d'un nen, nena o adolescent, però tots poden condicionar les seves oportunitats.

Resposta: Les polítiques públiques han d'evitar les respostes uniformes i incorporar diagnòstics capaços de reconèixer la diversitat real de les infàncies i adolescències. Garantir drets no vol dir oferir exactament el mateix a tothom, sinó assegurar que cada persona rep les ajudes necessàries segons la seva situació concreta.

2. Anar més enllà de la tríada gènere, classe i origen.

La interseccionalitat no consisteix només a sumar gènere, classe social i origen a l'equació. Aquests eixos són fonamentals, però no són els únics. L'edat, la llengua, la racialització, la discapacitat, l'orientació sexual o el territori també poden configurar experiències específiques de desigualtat. Si limitem l'anàlisi a uns pocs factors, correm el risc de no veure formes de discriminació que continuen operant de manera silenciosa.

Resposta: Les administracions i les entitats socials han de desenvolupar eines de recollida d'informació que permetin identificar diferents eixos de desigualtat i, sobretot, entendre com es relacionen entre ells. Cal disposar de dades útils per intervenir millor.

3. **Escoltar les experiències viscudes de les infàncies i adolescències.**

Els nens, nenes i adolescents no només pateixen discriminacions: també les identifiquen, les expliquen i en coneixen els efectes. Sovint saben perfectament en quins espais se senten insegurs, quines situacions els generen malestar, quins comentaris els fan sentir exclosos o quines normes implícites limiten la seva llibertat. No incorporar aquesta veu implica mantenir una mirada adultocèntrica que interpreta les seves vides sense escoltar-les prou.

Resposta: Cal generar espais de participació reals, accessibles i continuats perquè les infàncies i adolescències puguin expressar les seves experiències en primera persona. La seva veu no ha de ser un element testimonial, sinó una font central per dissenyar polítiques, serveis i entorns més segurs i inclusivament.

4. **Entendre el paper dels espais quotidians en les desigualtats.**

Les discriminacions no es produeixen en el buit. Es manifesten en espais concrets: el carrer, l'escola, el transport públic, les xarxes socials, els centres de salut, els equipaments esportius, els espais d'oci o les administracions. Aquests llocs poden protegir, però també poden amplificar la por, la inseguretat o l'exclusió. Per això, entendre on passen les discriminacions és tan important com entendre per què passen.

Resposta: Les polítiques destinades a les infàncies i adolescències han d'incorporar una mirada situada sobre els espais de vida quotidiana. No n'hi ha prou amb actuar sobre les persones; també cal transformar els entorns perquè no reproduïxin desigualtats i perquè permetin a tots els nens, nenes i adolescents viure'ls amb seguretat, autonomia i reconeixement.

5. **Incorporar les emocions com a informació rellevant.**

La por, la inseguretat, la vergonya o el malestar no són elements secundaris. Les emocions tenen conseqüències pràctiques: poden fer que una adolescent deixi d'agafar el transport públic a una determinada hora, que un infant no participi en una activitat, que una jove no aixequi la veu a classe o que una persona eviti determinats espais. Les emocions produeixen conductes i condicionen oportunitats.

Resposta: Recollir informació sobre les emocions associades a les experiències de discriminació és imprescindible per entendre els efectes reals de les desigualtats. Si només mesurem els fets visibles i no el que aquests fets provoquen en la vida quotidiana de les infàncies i adolescències, deixem fora una part essencial del problema.

Acció socioeducativa en contra de la discriminació i els discursos d'odi

Taller 2 - Palau Macaya

Dimarts 31 de març de 2026

Daniela Santos Bellorín, facilitadora i arquitecta de processos de participació.

Laia Vidal Lagé, tècnica de projectes i innovació social de la FEDAIA.

Participants: persones representants d'entitats socials, administracions i d'altres organitzacions

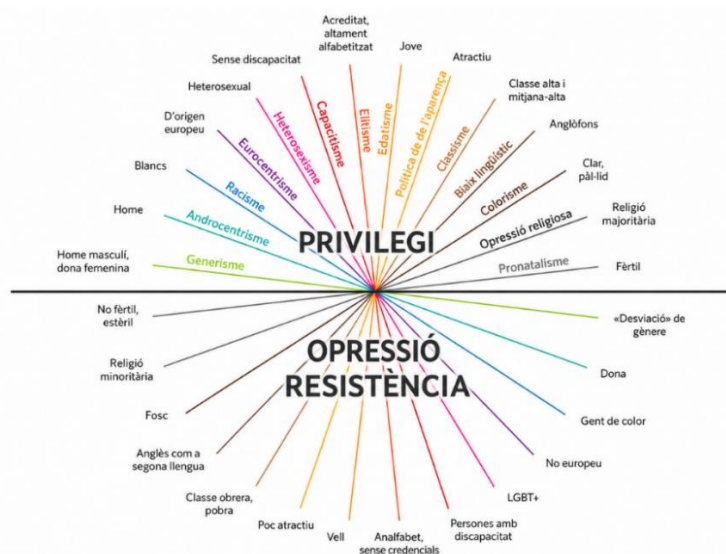
FEDAIA, membres de l'equip tècnic

- **Metodologia:** reflexió individual – dinàmica de la peixera per dialogar i mapejar – classificació de les desigualtats en quatre termòmetres.

Amb el propòsit d'elaborar una diagnosi compartida sobre les discriminacions que pateixen les infàncies i adolescències, el segon taller del cicle *Garantir els drets, protegir el futur* va proposar un exercici col·lectiu de mapeig i anàlisi. L'objectiu era identificar patrons de desigualtat a partir de l'experiència de les persones i equips professionals participants per, en el darrer taller del cicle, poder contrastar aquesta diagnosi amb les veus de les infàncies i adolescències.

Prenent com a punt de partida el marc d'interseccionalitat proposat per Patricia Hill Collins, la sessió es va organitzar al voltant de **cinc grans eixos de discriminació: generisme, racisme, capacitisme, edatisme i classisme**. A partir d'aquests eixos, les persones participants van reflexionar sobre les desigualtats que perceben en el seu àmbit d'intervenció, com es manifesten i en quines etapes de la infància i l'adolescència apareixen amb més força.

Els 14 eixos de la interseccionalitat (teoritzats per Patricia Hill Collins)

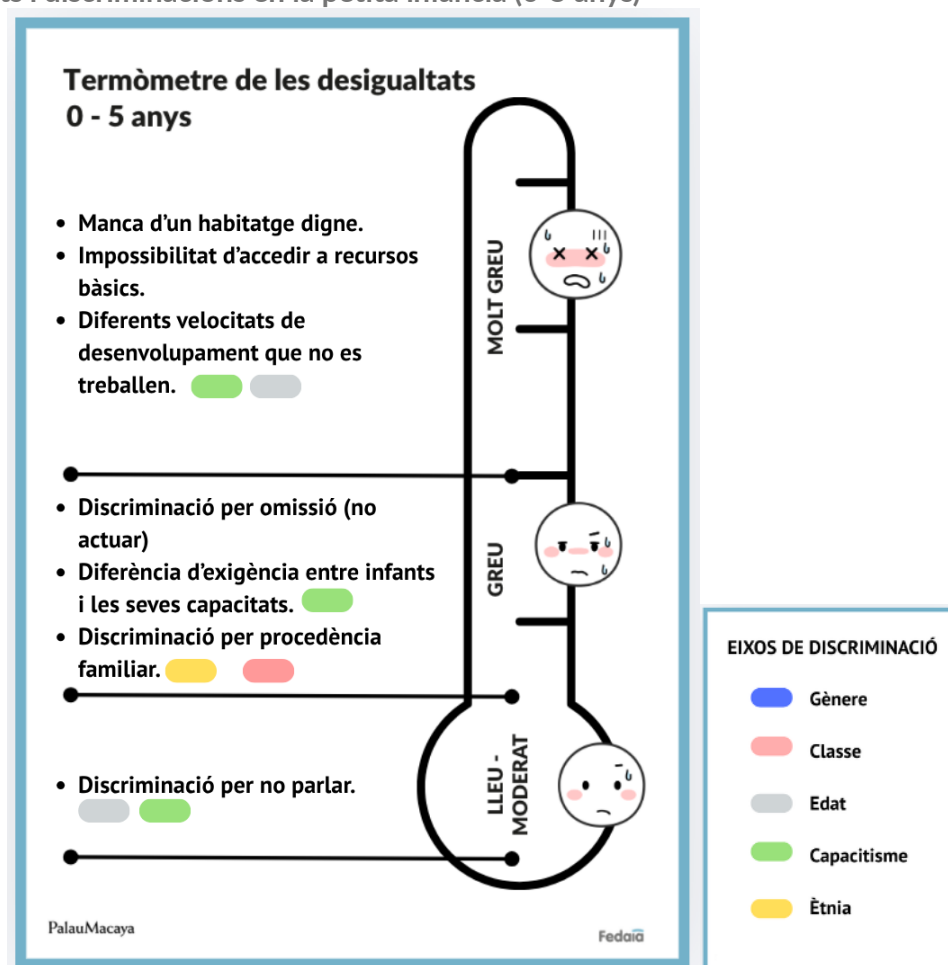
Font: adaptació i traducció pròpies a partir de l'Association for Women in Science (AWIS), en el marc de la teoria de la interseccionalitat desenvolupada, entre altres autores, per Patricia Hill Collins.

La dinàmica va combinar moments de reflexió individual amb espais de debat col·lectiu en què es van compartir experiències, exemples i problemàtiques concretes. Les aportacions es van recollir i classificar visualment segons l'eix de desigualtat al qual feien referència i segons el grau de gravetat percebut. Per fer visible que les discriminacions no afecten de la mateixa manera totes les edats, les idees es van repartir en quatre “termòmetres de la desigualtat”, cada un dels quals amb una franja d'edat diferenciada: 0-5 anys, 6-11 anys, 12-14 anys i 15-18 anys.

Desigualtats de 0-5 anys

En el termòmetre de desigualtats d'aquesta franja d'edat predominen les desigualtats relacionades amb el capacitisme. Aquest capacitisme es trasllada en discriminació per no parlar la llengua (moltes vegades l'adquisició d'una nova llengua es retarda perquè no coincideix amb la llengua d'origen) i per tenir velocitats de desenvolupament diferents. També hi ha moltes desigualtats que són la confluència de vàries: la discriminació per omissió (no actuar quan un infant o adolescent pateix una negligència o té una dificultat), la impossibilitat d'accedir a recursos bàsics o la desprotecció derivada de no viure en un habitatge segur.

Desigualtats i discriminacions en la petita infància (0-5 anys)

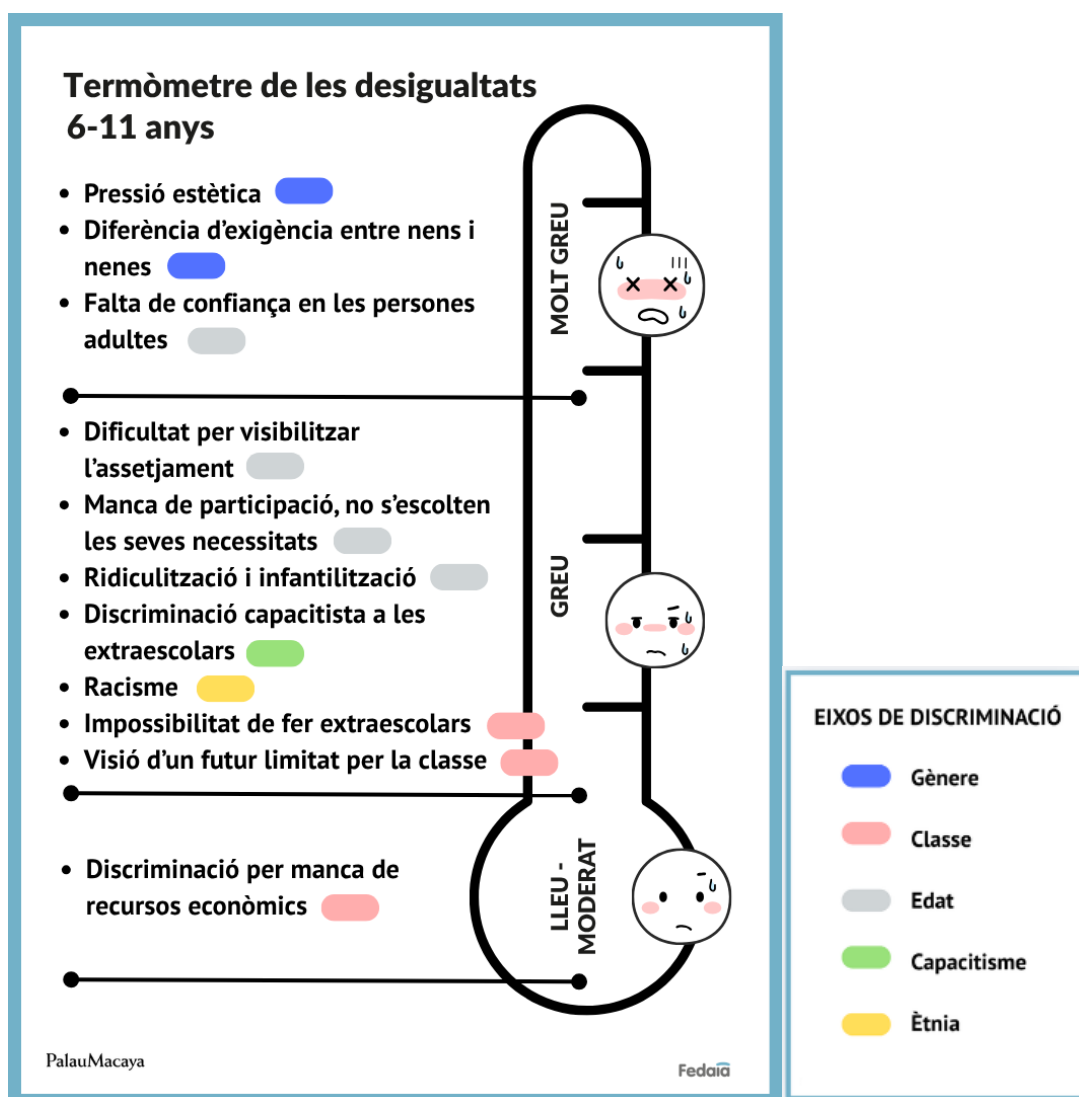

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions de les persones professionals participants al Taller 2.

Desigualtats de 6-11 anys

En aquest grup predominen les discriminacions per edat, ja que hi ha la percepció que no es donen espais de participació a les infàncies perquè puguin explicar les seves necessitats, que tenen dificultats perquè se'ls escolti en les situacions d'assetjament i que sovint se'ls ofereixen entorns protectors des de la infantilització. Pel que fa a l'eix de classe, les discriminacions tenen a veure amb les oportunitats de futur minvades i amb les activitats extraescolars a què no poden accedir. A més, es detecta que és en aquestes edats que comença a ser important l'eix de gènere: els i les professionals etiqueten com a "molt greus" els discursos d'odi al cos i la pressió estètica i la diferència d'exigència entre nens i nenes a l'aula.

Desigualtats i discriminacions en la infància (6-11 anys)

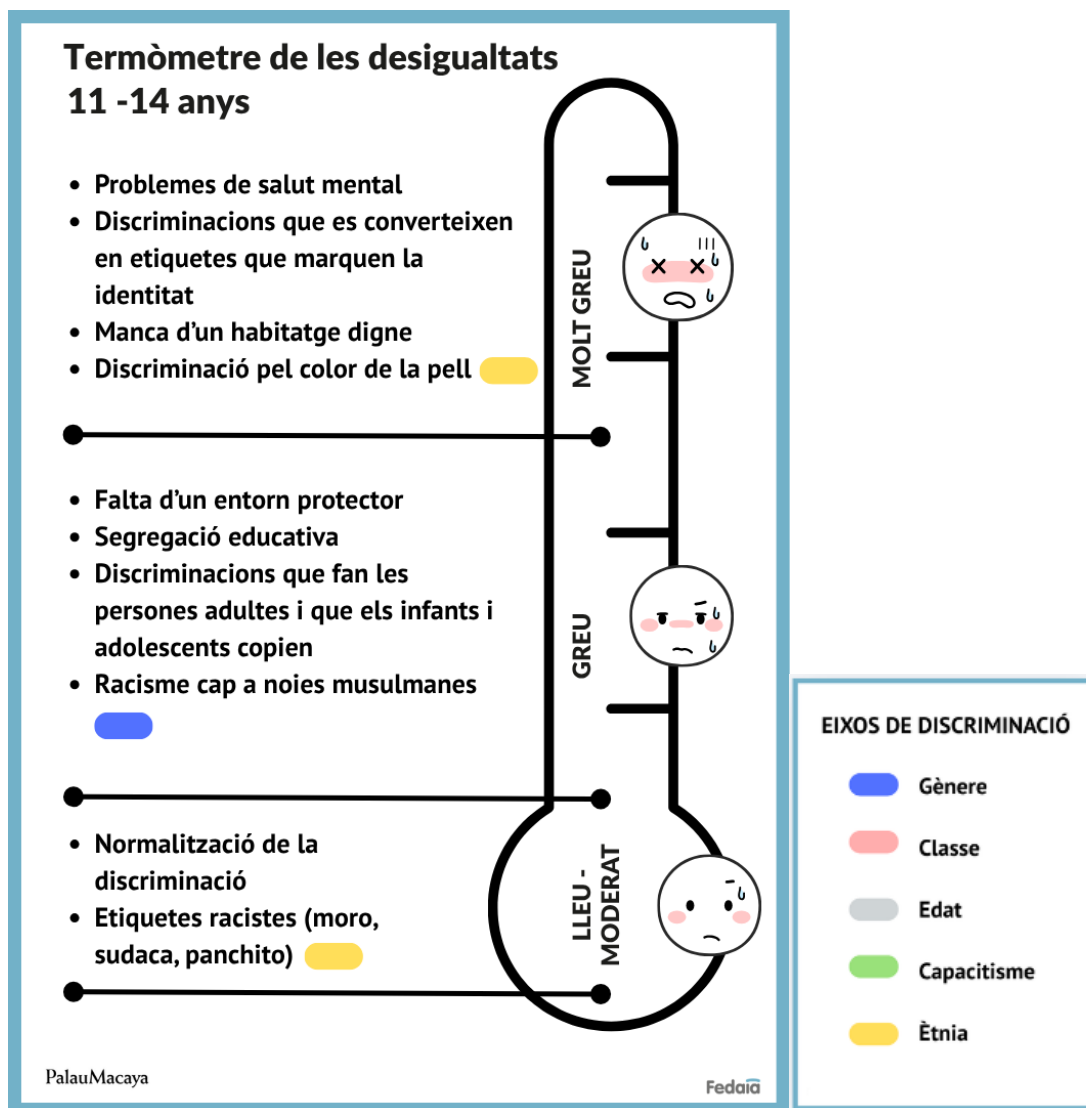

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions de les persones professionals participants al Taller 2.

Desigualtats de 12-14 anys

S'identifiquen problemàtiques travessades per diferents eixos, com les relacionades amb la salut mental, l'habitatge, la falta d'un entorn protector o la segregació educativa. S'identifica el racisme com un problema molt greu que pot conduir al *bullying*, si bé aquest normalment s'explica per un cúmul d'opressions.

Desigualtats i discriminacions en la primera fase de l'adolescència (12-14 anys)

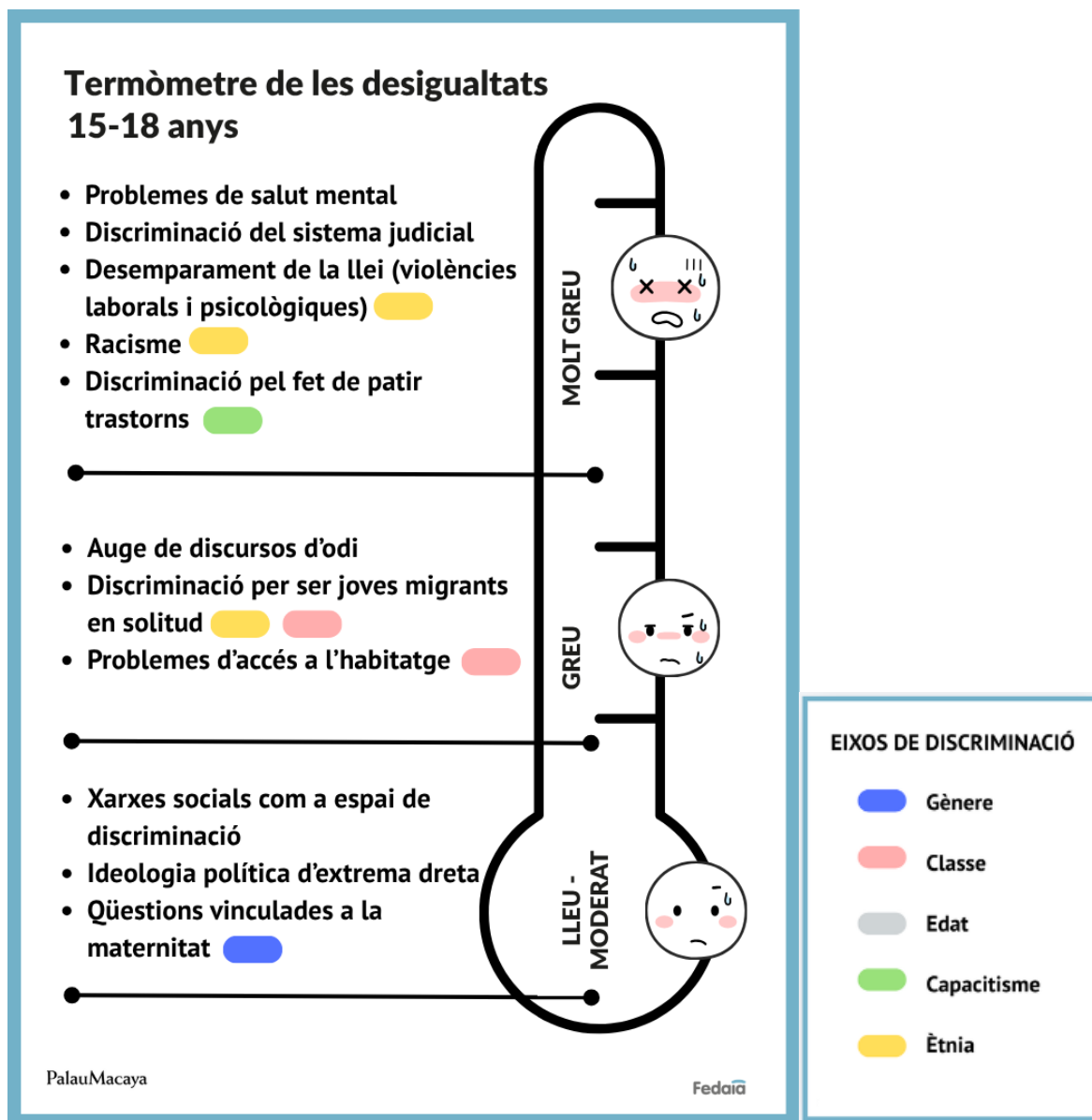

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions de les persones professionals participants al Taller 2.

Desigualtats de 15-18 anys

En aquesta darrera franja d'edat es detecta com, en una convergència de tots els eixos, hi ha una impossibilitat real d'assolir les expectatives que la societat diposita en les adolescències. Ja sigui per discriminació de classe, gènere, ètnia o capacitisme, moltes vegades el seu futur queda marcat i limitat.

Desigualtats i discriminacions en la segona fase de l'adolescència (15-18 anys)

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions de les persones professionals participants al Taller 2.

Cura i reparació

Drets, cures i reparació: una mirada al bon tracte i a l'interès superior de l'infant

Conferència 3 - Palau Macaya

Dimarts 21 d'abril de 2026

Dr. Jorge Barudy, neuropsiquiatre, psiquiatre infantil i terapeuta familiar

Pilar Polo, Fundació Vicki Bernadet

Jofre Padullés, Comissió de Barnahus de la FEDAIA

Raquel Rubio, vocal de la Junta Directiva de la FEDAIA

Amina, del Projecte d'Autonomia del CRAE Casa de Família Natzalet

La manera com cuidem, com protegim i com ens relacionem amb les infàncies i adolescències no és una qüestió accessòria: ni només tècnica, ni només jurídica. És una qüestió profundament ètica. I és també una qüestió política, institucional i humana. Aquesta certesa inapel·lable és el motiu pel qual el cicle *Garantir els drets, protegir el futur* va dedicar la seva tercera sessió de conferències a **disseccionar el bon tracte per tal de preguntar-nos com ho fem per garantir que els espais i serveis on son presents nens, nenes i adolescents siguin cada vegada més segurs i protectors.**

En els darrers anys, especialment arran de la **LOPIVI**¹⁰, s'ha reforçat la necessitat de situar al centre la prevenció, la detecció precoç, la construcció d'entorns segurs i la resposta reparadora davant les violències. Amb tot, sabem que el repte real no és només tenir un bon marc legal o un bon discurs: el repte és fer que aquest canvi es noti a la vida quotidiana de les infàncies i adolescències.

Gràcies a les intervencions de les persones professionals implicades en el cicle i també als i les adolescents que va participar en aquest bloc, vam poder comprovar la importància d'afinar la mirada i el llenguatge: **no és el mateix parlar de malestar, de mal tracte o de maltractament** i, és precisament en els espais que queden fora de la definició d'aquests conceptes, que poden amagar-se situacions de violència que necessiten una resposta. En aquest sentit, també és necessari revisar críticament eines legislatives com la **LDOIA**¹¹ en el context autonòmic de Catalunya i la LOPIVI en el context estatal i analitzar si categories com *risc* o *prevenció* ens ajuden a veure els danys de totes les situacions o, a vegades, ens els desdibuixen.

Una vegada més, es fa necessari escurçar la distància entre les convencions teòriques i les realitats concretes. Existeix un equilibri possible entre valorar els marcs teòrics que establim a favor d'una

¹⁰ Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de Protecció Integral a la Infància y la Adolescència frente a la Violència. *BOE*, núm. 134, 5 de juny de 2021.

¹¹ Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (LDOIA), *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 5641, de 2 de juny de 2010.

societat més justa i, alhora, reconèixer que encara tenim pendent la tasca d'omplir aquests espais de contingut real, escolta activa, estima, cura i estratègies que vagin des de la prevenció fins a la reparació. Si escoltéssim més atentament les veus de les infàncies i adolescències, veuríem que ens demanen que continuem avançant, que no ens acomodem en allò que ja s'ha aconseguit i que seguim buscant les paraules i les accions capaces d'activar un canvi real. **Allò que no té nom no existeix, i sobre allò que no existeix no es pot intervenir, ni molt menys reparar-ho.**

Idea clau:

I si la prevenció també arribés tard? Les iniciatives preventives són, sens dubte, essencials per evitar que les respostes es limitin a actuacions urgents. Tanmateix, la prevenció no hauria de ser necessàriament el primer pas. Abans hi ha la provenció: la capacitat de generar unes condicions de vida dignes i d'abordar les causes estructurals del risc, com ara la manca de recursos, la discriminació o la pobresa. Protegir no consisteix únicament a evitar o aturar la violència quan ja s'ha manifestat, sinó a construir entorns segurs, equitatius i protectors que n'impedeixin l'aparició.

També pel que fa al bon tracte és necessari aprofundir amb l'ús del llenguatge, ja que no totes les descripcions de bon tracte són completes. **Ha de quedar molt clar que el bon tracte no és només l'absència de violència, sinó una manera concreta de garantir dignitat, seguretat, respecte, participació i reparació.** Ni es decreta ni es dona per descomptat; es construeix cada dia en les relacions, en les decisions i en les estructures que sostenen la nostra manera d'acompanyar. A més, ha de néixer sempre des de la centralitat de les infàncies i adolescències: sense la seva veu no existeix, és impossible que hi hagi bon tracte.

4 veritats sobre el bon tracte i una fórmula per aconseguir l'èxit

Dr. Jorge Barudy, neuropsiquiatre, psiquiatre infantil i terapeuta familiar

El Dr. Jorge Barudy és neuropsiquiatre, psiquiatre infantil, psicoterapeuta i terapeuta familiar d'origen xilè, format a Bèlgica i establert a Barcelona. Referent internacional en protecció a la infància, trauma, resiliència i bons tractes, ha dedicat la seva trajectòria a l'atenció d'infàncies, adolescències i famílies afectades per la violència, el maltractament i la vulneració de drets. Fundador del Centre EXIL, ha impulsat un model d'intervenció basat en la reparació, el vincle i la cura com a eixos fonamentals per garantir que les infàncies i adolescències puguin créixer en entorns segurs, protectors i respectuosos.

La realitat, també la dels nens, nenes i adolescents, sempre és interdisciplinària. Amb això present, la ponència del Dr. Jorge Barudy va posar sobre la taula la dimensió psiquiàtrica i sociosanitària d'aquest tema, una perspectiva sovint ignorada des de les institucions i que, tanmateix, permet comprendre per què instaurar el bon tracte és urgent. La seva intervenció va exposar un model comprensiu dels trastorns produïts per processos traumàtics i va subratllar el paradigma sistèmic: tot acte traumàtic és indissociable del seu context. Des de la neuropsiquiatria i la psicopatologia, el Dr. Jorge Barudy va incidir en una idea tan aparentment senzilla com poderosa en les seves repercussions: no hi ha nens dolents, sinó infàncies marcades pel maltractament i la violència. **Les persones adultes no poden**

determinar el context en què creixen les infàncies i, alhora, desentendre's de les seves repercussions. Conèixer les conseqüències biològiques del trauma primerenc es converteix en un argument més per impulsar una perspectiva comuna centrada en el bon tracte i *l'interès superior de l'infant* com a principis rectors de qualsevol intervenció.

1. Els maltractaments durant la infància són una de les principals experiències traumàtiques de l'ésser humà.

Quan un nen, nena o adolescent presenta dificultats importants en el seu funcionament, sobretot en el seu funcionament mental, hem de mirar enrere i preguntar-nos què ha passat durant les primeres etapes de la vida. Considerar el trauma infantil una experiència menor és perjudicial per a les persones i contraproduent per al sistema de suport, que perd capacitat d'actuar precisament allà on més importa. Situacions com l'absència d'una figura d'aferrament estable determinen el present i el futur d'una persona.

Resposta: Cal trencar el tòpic que les infàncies es porten malament o menteixen simplement perquè són infàncies, i acostumar-nos a preguntar-nos què els ha passat perquè tinguin determinats comportaments. Comprendre la dimensió d'aquestes experiències traumàtiques és el primer pas per establir una estratègia real de cura i reparació.

2. Les persones adultes tenen la responsabilitat de tenir cura de les infàncies i adolescències.

Les infàncies i adolescències depenen de les persones adultes, que han d'assumir plenament la seva responsabilitat de cura i protecció. La violència pot provenir dels progenitors o d'altres persones adultes, però també d'un sistema que les desatén, ja sigui de manera activa o per omissió. Fins i tot els serveis destinats a oferir suport poden generar situacions de violència institucional quan estan sobrecarregats o no situen *l'interès superior de l'infant* al centre de les seves actuacions. Oblidar la responsabilitat fonamental de les persones adultes en la cura i la protecció contribueix a diluir responsabilitats i afebleix l'eficàcia de qualsevol intervenció.

Resposta: La pregunta més valenta que podem formular no és només què els ha passat a aquestes infàncies i adolescències, sinó també quina responsabilitat tenim, individualment i col·lectivament, en allò que han viscut. Com a professionals, hem de revisar constantment les nostres pràctiques i eines d'intervenció, escoltar i incorporar la veu de les infàncies i adolescències, i traslladar les seves necessitats i demandes als espais de presa de decisions.

3. El trauma primerenc produeix una afectació greu i reestructura el neurodesenvolupament.

La neurociència i la genètica molecular han demostrat que la xarxa neuronal de cada persona respon al material genètic existent, però també a la qualitat de les relacions interpersonals durant les etapes primerenques. Una experiència traumàtica durant la infància altera de manera significativa el neurodesenvolupament i deixa seqüeles que es poden transformar en conductes, creences i trastorns emocionals i afectius greus.

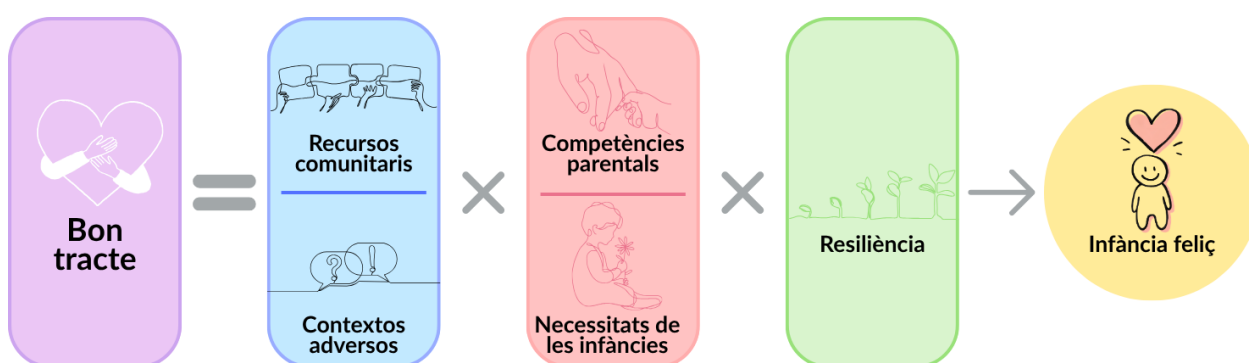
Resposta: Qualsevol enfocament professional ha de partir del paradigma sistèmic: la importància de l'entorn és clau. Aplicar la traumateràpia sistèmica permet visibilitzar el trauma viscut i examinar el paper del context i de les relacions. A més, aquest model terapèutic pivota sobre els conceptes clau de justícia social, resiliència i bon tracte.

4. Encara ens manca informació sobre el patiment que experimenten les infàncies i adolescències.

En molts àmbits, *l'interès superior de l'infant* encara es percep com un principi transformador que qüestiona les lògiques establertes. Fins que no es consolidi com un veritable criteri rector de totes les actuacions, difícilment s'hi destinaran els recursos necessaris. Això continuarà limitant la capacitat de recollir dades, desagregar-les i analitzar amb profunditat com, quan i en quines circumstàncies les diferents formes de violència afecten les infàncies i adolescències.

Resposta: Cal prioritzar la implementació de mecanismes de protecció i reparació que arribin a totes les infàncies i adolescències, especialment a les que han patit situacions de violència o abús. Una de les primeres mesures ha de ser garantir la cura i el benestar dels equips professionals que les acompanyen, atès que es tracta d'un sector especialment exposat a l'esgotament professional i a l'abandonament. Perdre aquests equips no només debilita la protecció de les infàncies i adolescències que han patit violències, sinó que també comporta la pèrdua del coneixement, l'experiència i la informació essencials que aporten al conjunt del sistema.

La fórmula per una infància feliç

Font: elaboració pròpia a partir de la ponència del Dr. Jorge Barudy en el marc del cicle "Garantir els drets, protegir el futur".

Taller 3 - Palau Macaya

Dimarts 12 de maig de 2026

Daniela Santos Bellorín, facilitadora i arquitecta de processos de participació

Laia Vidal Lagé, tècnica de projectes i innovació social de la FEDAIA.

Participants: Adolescents i joves del CRAE Elima de Fundació Idea (Sabadell) i d'un servei de l'entitat Superacció (Sant Pere de Vilamajor)

FEDAIA, membres de l'equip tècnic

- **Metodologia:** *divergència, indagació (creació amb Lego) i convergència (posada en comú). Comparació dels termòmetres de la desigualtat. Cocreació i definició de peticions concretes.*

Totes les sessions d'aquest cicle tenen com a finalitat última corregir les diverses formes de discriminació i vulneració que pateixen les infàncies i adolescències, però cap conclusió obtinguda tindria validesa si no fos valorada i validada, precisament, per qui les experimenta de primera mà. **Un cicle sobre infàncies i adolescències no té sentit si la seva veu no hi és present.** Amb aquesta convicció, el tercer i últim taller de *Garantir els drets, protegir el futur* va cedir l'escenari a onze adolescents i joves vinculats a programes d'entitats membres de la FEDAIA que van protagonitzar una sessió molt enriquidora en què les persones professionals assistents van poder comprendre amb més detall l'efecte real de les vulneracions desglossades en les sessions anteriors.

Amb la garantia de trobar-se en un entorn on podien expressar-se i comunicar-se amb total llibertat, es va convidar els i les adolescents participants a construir el seu lloc segur utilitzant peces de Lego i altres materials disponibles, sense cap limitació conceptual. Aquest treball individual es va compartir després amb el grup, tot aprofundint en el significat de cada creació mitjançant una dinamització guiada. La casa, tant entesa com a llar familiar a la qual tornar o com a espai futur aspiracional, va aparèixer una vegada i una altra com una elecció recurrent. En menor mesura, es van representar els serveis residencials com un espai segur, destacant-ne les habitacions i els espais comuns.

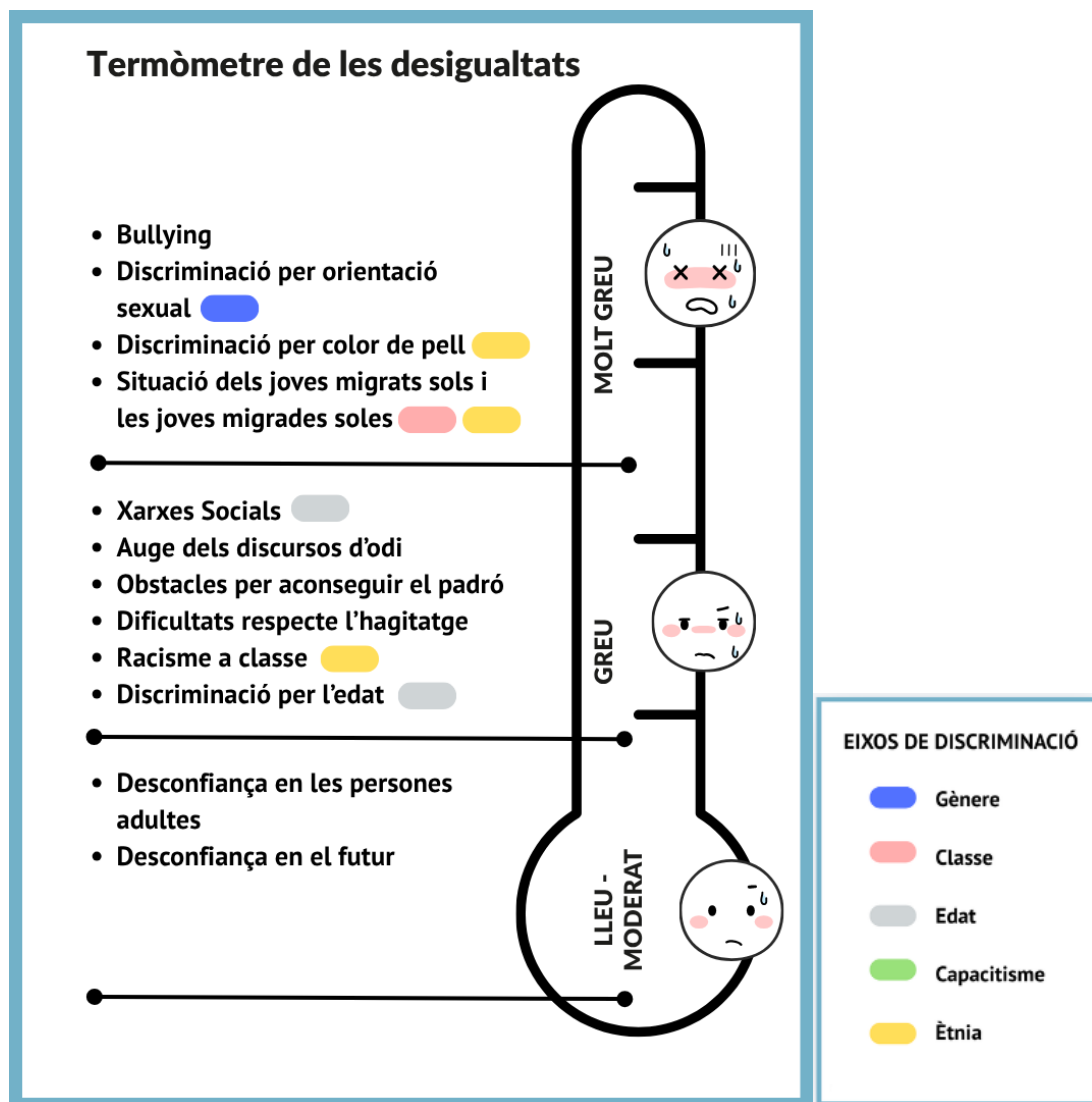
Aquest exercici creatiu també es va proposar a les persones professionals que van assistir al taller, en aquest cas orientat a construir allò que consideren que és un espai segur per a les infàncies i adolescències que acompanyen. Aquesta primera dinàmica va constatar els punts en comú entre tots dos grups i, també, els punts en què les perspectives divergien.

Font: elaboració pròpia a partir de les explicacions de les persones adolescents i de les professionals participants al Taller 3.

Després d'aquesta primera oportunitat de contrastar la perspectiva de les persones adultes amb l'experiència directa de les infàncies i adolescències, la jornada va recuperar les conclusions sobre les discriminacions obtingudes en el segon taller mitjançant la dinàmica dels termòmetres. Una vegada més, era el moment perquè les infàncies i adolescències al·lessin la veu i comparessin la seva realitat amb la percepció adulta. Mentre els equips professionals feien un pas enrere, les persones adolescents i joves participants van valorar les diverses desigualtats a partir de la seva pròpia experiència.

Les posicions més greus dins del termòmetre de les desigualtats les van ocupar les discriminacions racials i les relatives a l'orientació sexual, i també van mostrar una gran preocupació per les dificultats que viuen els nens, nenes, adolescents i joves que migren sols. Un nivell per sota, però encara dins d'una gravetat considerable, es van situar els riscos associats a les xarxes socials, l'augment dels discursos d'odi i els obstacles vinculats als tràmits burocràtics. No obstant això, situacions com la discriminació per absentisme escolar o la desconfiança cap a les persones adultes, que havien estat catalogades pels equips de professionals com a qüestions de molta gravetat, no es van considerar prou importants com per ocupar un espai en el termòmetre.

Font: elaboració pròpia a partir de les aportacions de les persones adolescents i joves participants al Taller 3.

En un cicle organitzat per posar en relleu el potencial transformador de la participació infantil i adolescent, tant en l'àmbit comunitari com en l'institucional, el punt final només el podia posar un últim espai que cedís la paraula als i les protagonistes. **De vegades, l'acció més poderosa és escoltar.** Sota aquesta premissa, la sisena sessió d'aquest cicle va culminar amb una pregunta oberta a les onze persones adolescents que van intervenir en aquest taller. Què demanen directament les infàncies i adolescències de Catalunya? Quin és el diagnòstic de qui viu en primera persona les mancances d'un sistema que encara ha de treballar per garantir els drets de les persones més vulnerables? Què farien ells i elles si avui tinguessin l'altaveu? Des de la FEDAIA, sabem que la visibilitat és el principi de tot. Per això, aquest espai és per a ells i elles.

Carta dirigida a les persones adultes que consultin aquest document. Les infàncies i adolescències volem:

“

CONFIANÇA I RESPECTE

1

Que ens doneu l'oportunitat de confiar en vosaltres de veritat.

2

Que tingueu en compte els esforços que fem.

3

Que el respecte sigui un valor bidireccional.

4

Que es compleixin les promeses.

DRETS I CONDICIONS DE VIDA

5

Que hi hagi més espai per viure amb tranquil·litat i menys persones vivint juntes.

6

Que les persones responsables de les polítiques assegurin els recursos per millorar els centres.

7

Papers per poder reunir-nos amb les nostres famílies.

8

Menjar de més qualitat al centre.

ACOMPANYAMENT I ESTABILITAT

9

Que ens ofereixi acompanyament i guia.

10

Que les persones educadores donin exemple.

11

Que no hi hagi tanta rotació de personal als centres.

Font: elaboració pròpia a partir de les reflexions recollides de les persones adolescents i joves participants al Taller 3.

Conclusions

Del diàleg a l'acció: propostes per impulsar el canvi

Cloenda - Palau Macaya

Dimarts 9 de juny de 2026

Adolescents i joves, participants al llarg del cicle

Raúl Moreno, secretari general de la Secretaria de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya

Elisenda Xifre, presidenta de la FEDAIA

Sònia Martínez, directora de la FEDAIA

Loli Rodríguez, vicepresidenta de la FEDAIA

Raquel Rubio, vocal de la Junta Directiva de la FEDAIA

La sessió de cloenda del cicle va ser el colofó de les conferències i els tallers previs, que havien obert i alimentat el debat sobre les necessitats reals de les infàncies i adolescències a Catalunya i al món avui. Després de mesos de converses entre tots els sectors, amb la veu dels nens, nenes i adolescents sempre al centre, s'arriba a una primera conclusió: **garantir els drets de les infàncies i adolescències exigeix passar del diagnòstic a l'acció**. Les dades, l'experiència de les entitats, les aportacions de les persones professionals i les veus de les infàncies i adolescències coincideixen en què les vulneracions de drets no són fets aïllats, sinó el resultat d'un sistema encara insuficientment dotat, fragmentat i massa sovint reactiu. Per això, **les respostes públiques han de ser més preventives, més coordinades i més centrades en l'interès superior de l'infant**.

També cal reconèixer que **les vulneracions no afecten totes les infàncies i adolescències de la mateixa manera**. El gènere, l'origen, la situació socioeconòmica, la racialització, la llengua, l'edat, l'orientació sexual, la discapacitat o la situació administrativa s'entrecreuen i generen formes específiques de desigualtat. Per tant, les polítiques públiques han de superar les respostes genèriques i incorporar diagnòstics més precisos, dades més desglossades i mecanismes d'escolta que permetin identificar qui queda fora, en quins espais i amb quines conseqüències.

En aquest sentit, la taula rodona que va clausurar el cicle, protagonitzada per joves participants que van expressar les seves demandes en primera persona, va servir per subratllar que no hi ha una única manera de viure la infància i l'adolescència. Les seves intervencions van posar de manifest que totes les experiències mereixen ser escoltades i tingudes en compte. Aquesta va ser, precisament, la reclamació principal dels i les adolescents que van prendre la paraula: més espais com aquest, on poder expressar-se amb llibertat i on la seva veu arribi a les persones que prenen decisions vinculants pel seu present i el seu futur. També van fer reclamacions més concretes, sobretot fruit de viure a serveis residencial.

En síntesi, les propostes recollides apunten a una mateixa direcció: **cal construir un sistema que arribi abans, que escolti millor i que disposi dels recursos necessaris per protegir, cuidar i reparar.** Això significa reforçar la inversió en infància i adolescència, fer-la visible en els pressupostos, millorar la coordinació entre serveis socials, educació, salut, habitatge, justícia i protecció, i evitar que cap infant ni cap família quedin atrapats entre administracions. També vol dir actuar sobre els espais quotidians on es produeixen les discriminacions perquè tots els nens, nenes i adolescents puguin habitar-los amb seguretat, reconeixement i autonomia.

Protegir els drets de les infàncies i adolescències no pot dependre de la capacitat de resistència de les famílies ni de l'esforç individual dels equips professionals. Ha de ser una responsabilitat pública sostinguda, planificada i dotada dels recursos necessaris. Aquesta responsabilitat passa per reforçar els serveis de salut mental infantil i juvenil, desplegar un pla de xoc d'habitatge per a famílies amb infàncies, establir protocols específics per a situacions de vulnerabilitat, impulsar circuits de coordinació estables i avançar cap a polítiques de cura, bon tracte i reparació. **Protegir no vol dir només intervenir quan la vulneració de drets ja s'ha produït, sinó crear condicions de vida dignes, entorns segurs i vincles estable que evitin que el risc aparegui o es cronifiqui.**

En aquest procés, la veu de les infàncies i adolescències ha de tenir un paper central. La seva participació ha de ser constant i no pot ser simbòlica ni puntual. Les demandes expressades durant tot el cicle—confiança, respecte, acompanyament, millora dels centres, reunificació familiar, habitatge i condicions materials dignes— ens recorden que **garantir drets comença per escoltar allò que els nens, nenes i adolescents ja saben sobre la seva pròpia vida.**

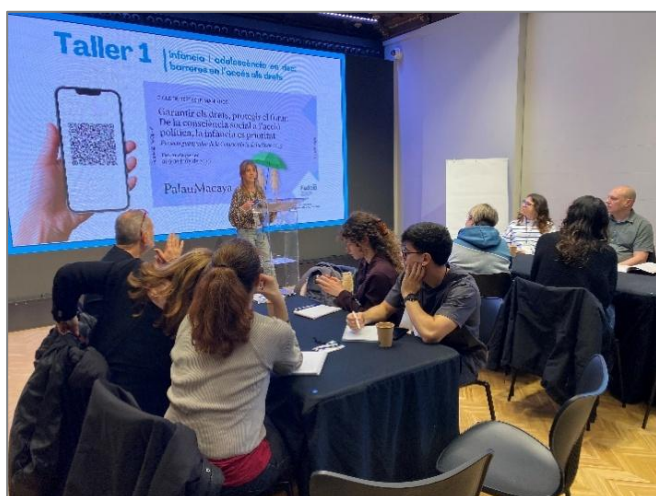
Del diàleg a l'acció: propostes per impulsar el canvi

La relatoria visual de la pàgina precedent recull les idees, reflexions i propostes compartides durant la sessió de cloenda del cicle de conferències i tallers. A través del llenguatge gràfic, sintetitza els principals aprenentatges i les reflexions compartides, posant en valor el coneixement compartit i el pas del diàleg a l'acció com a motor de transformació.

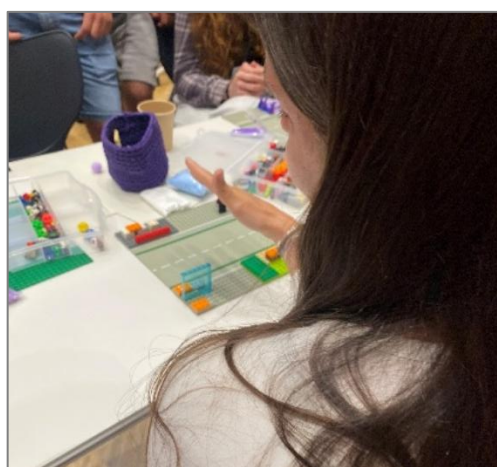
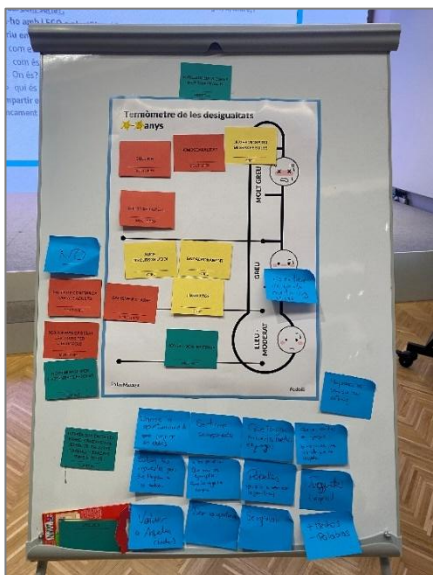
7 accions per garantir els drets i protegir el futur de les infàncies i adolescències

- 1** **Passar del diagnòstic a l'acció.**
Les vulneracions de drets estan identificades; ara cal transformar aquest coneixement en polítiques concretes, avaluables i sostingudes.
- 2** **Reforçar la inversió en infància.**
Els drets només es poden garantir amb recursos suficients, visibles en els pressupostos i orientats a les necessitats reals de les infàncies i adolescències.
- 3** **Millorar la coordinació entre sistemes.**
Salut, educació, habitatge, serveis socials, justícia i protecció han de treballar de manera integrada per evitar que cap nen, nena o adolescent quedi desatès de les seves necessitats.
- 4** **Apostar per la provisió, la prevenció, la cura i la reparació.**
Cal intervenir abans que les situacions de vulnerabilitat s'agreugin, però també garantir respostes reparadores quan el dany ja s'ha produït.
- 5** **Incorporar una mirada interseccional.**
Les polítiques públiques han de tenir en compte com s'entrecreuen el gènere, l'origen, la classe social, la racialització, la discapacitat, l'edat i la situació administrativa.
- 6** **Combatre les discriminacions i els discursos d'odi.**
Cal formar les persones professionals i les institucions en perspectiva antiracista, antidiscriminatòria i de drets humans, i transformar els espais on es reproduïxen les desigualtats.
- 7** **Garantir la participació real de les infàncies i adolescències.**
Escoltar-les no és un gest simbòlic, sinó una condició indispensable per dissenyar polítiques més justes, útils i ajustades a les seves realitats.

Recull fotogràfic

Font: recull fotogràfic elaborat per l'equip tècnic i de comunicació de FEDAIÀ durant les conferències i els tallers del cicle.

Font: recull fotogràfic elaborat per l'equip tècnic i de comunicació de FEDAIA durant les conferències i els tallers del cicle.

Coorganitzat per:

PalauMacaya

Fedaia
Federació d'entitats
d'atenció a la infància
i l'adolescència

Federació d'entitats
d'atenció a la infància
i l'adolescència

Carrer Girona 34, interior. 08010. Barcelona

Tel. +34 674 594 278

www.fedaia.org

fedaia@fedaia.org